

Birdemde höküm edilenler

Category: Kitapcy, Publisistika, Sözler

написано kitapcy | 26 января, 2025

Birdemde höküm edilenler BIRDEMDE HÖKÜM EDILENLER

Prezidenti tankyt edip twit atandygy üçjn 22 ýaşly Beýza G. tussagda...

Köçe reportažynda aýdanlary sebäpli 23 ýaşly Dilruba K. tussagda...

Sosial mediýada söz azatlygy boýunça bu ýaşlaryň boşadylmagy üçin kampaniýalar geçirilýär.

Eýse şular ýaly tussag astyna alynýan ýaşlaryň sany nämüçin hemişe artmak bilen?

Prokurorlar, sudýalar bu ýaşlary türmä ugratmak üci ne beýle höwesjeň ýapyşýarlar? Berilýän jezanyň başgalara-da sapak bolar öýtmelerindenmi?

– Gaýdyp hiç kimse prezidente dil uzatmaz...

Gaýdyp hiç kimse milli we dini gymmatlyklary ýañsýlamaz... Şeýlemi?

Muňa garamazdan, durmuş tejribesi munuň düýpgöter tersine bolýandygyny görkezýär:

Tanzimat döwründen başlap biziň hukuk düşüňjämiz Renessans döwründe ýüze çykan we Ýewropanyň aglaba ýerinden bütin dünýä ýaýran jeza beriş maksatly adalat düşüňjesi esasynda guralgy.

Ýöne:

Ençeme ýyllaryň dowamynda toplanan statistiki görkezijiler berilýän jezanyň onçakly netijesiniň we jenaýatyň önüni alyjy täsirliliginiň bolmaýandygyny subut edýär.

Инфлюенсеры

18+

САРА ШЕПАРД

От автора бестселлера The New York Times

Милые Обманщицы

ЛИЛИЯ БАКИНХЕМ

Türkiýede jenaýat edilişiniň statistikasy aýratynam 2000-nji ýylda we şondan soňky döwürde edilen jenaýatlaryň Ýewropa normalaryndan atgaýtarym öňde...

Bir zada düşünemzok: Jenaýaty jezalandyrmak aňsat, jenaýatyň öňüni almak kyn. Bulam birtaraply jezalandyrmalar bilen mümkin däl.

Jenaýat düýpden alanda jemgyýetçilik häsiýetli. Şunam aýtman geçmesek bolmaz: Adalatyň ýok ýerinde hemmeler bigünädir...

Hawa, bu mesele diňe sud edaralarynyň meselesi däl. Meselem, halkymyzam Rim amfiteatrlarynda oturan tomaşaçylar ýaly başam barmaklaryny aşak edip, «jeza, jeza!» diýip gygyryşýar...

* * *

Bolgusyz, ýöntem, manysyz durmuş ýaşaýanlar büdrän pursatynda garşydaşlary «jeza, jeza» diýip gygyryşyp başlaýar... Köpleriň ýetip bilmeýän durmuşynda ýaşaýanlar büdrän pursatynda garşydaşlary «jeza, jeza» diýip gygyryşyp başlaýar...

Sosial mediýanyň gündelik durmuşa ymykly ornaşmagy bilen şeýle duşmançylykly nadanlyk ýüze çykdy..

Bir ýyl öň Dilan-Engin Polatlaryň başyna gelenleri ýazypdym: Günäleri barmy-ýokmy bilemok, ýöne arasynda žurnalistleriň, aklawjylaryň bolan uly sosial mediýa topary tarapyndan äraýalyň şobada garalanyp taşlanmagy meni ynjalykdan gaçyrdy.

Polatlaryň maşgalasy hakda nädip birden programmalar, dokumental filmler peýda boluberdi? Hemmeler birdemde

prokuror, sudýa boldy duruberdi.

Beýleki bir ýandan hiç kim haýsy ykdysady-syýasy sistemanyň bu ýaş är-aýaly döredendigi barada kalam agyz söz eden bolmady.

Meselä sosiologiki tarapyndanam, ykdysady tarapyndanam sereden bolmady. Hukuk tarapynda agzan bolmady. Diňe başam barmaklar aşak indirilip, «jeza, jeza» diýip gykylyk edildi!

«Işine jür telekeçi» Polatlara agyr kemsidiji sözler aýdyldy, häzirem aýdylýar...

Şonda şeýle diýipdim:

Şeýtanlaşdyrylan Polatlar hakynda sesi iň batly çykýanlaryň şolaryň ýetmek isläp ýetip bilmedik «etmişe şärikdeş sosial şarjagazlardygy» tötänlik däl! Birinji daşy iň ahlaklyňyz zyňsyn...

* * *

Biziň ýaly pikirlenmeýänleriň, ýaşamaýanlaryň hukugyny-da goramaga borçludyr.

Raskolnikow Dostoýewskiniň «Jenayat we jeza» romanýnda adamlara ýagşylyk etmek üçin süýthor aýaly öldürýär, onuň pullaryny alýar...

Şular ýaly gapma-garşylykly ýaşamagyň mysallaryny ýurdumyzda soňky ýyllarda artygy bilen göremzokmy näme? Gowy durmuşda ýaşamak üçin garşydaş hasaplaýanlaryny ýok etmegiň niýetinde gezip ýören adamlarymyz kän.

Her kimiň öz tarapyndaky günäsiz, garşydaş tarapyndaky jezalandyrmaga mynasyp!

БИБЛИОТЕКА «СПРОСИ INGATE»

ingate

БЛОГЕРЫ И БЛОГИНГ. ЧАСТЬ 1.
ИНФЛЮЕНС-МАРКЕТИНГ

Etmişñ düzümi näme? Günälimi, günäsizmi, kimi gyzyklandyrýar? «Jeza... jeza» gowur-galmagalynyň arasyndan başga hili ses eşdilmeyär.

Jemgyýetçilik gurluşyny hiç kim seljerjek bolanok.

Engin-Dilan Polatlar «pul üçin näme etseňem bolýar» ideologiýasynda ulaldy, olaryň durmuşy şular ýaly formada şekillendi. Özem «arz-talap bazarynda» ýeke dældiler, köpiňiz şonuň ýanyndadyňyz...

Prokurordyr sudýalaram, sosial mediýaçylaram haltanyň agzyny giňden açyp jeza paýlanlary bilen jemgyýetçilik adalatyny ýola goýup bilmezler. Mesele has düýpde, şonuň bilen ýüzleşmek gerek...

Soner ÝALÇYN.

«SÖZCÜ» gazetini, 23.08.2024 ý. Publisistika